

Zpráva

ze služební a studijní cesty

Účel cesty: 1. Výzkum bohemik v Archivio di Stato di Roma.
2. Kontrola nunciaturní korespondence z let 1592-96 ve Vatikánském tajném archivu a Vatikánské knihovně a doplňování chybějících textů do PC.

Trvání cesty: 15.10. 2010 – 1.11. 2010

Zprávu podává: PhDr. Alena Pazderová, vedoucí 1. oddělení Národního archivu v Praze

PhDr. Eva Drašarová, CSc.
ředitelka Národního archivu v Praze:

PhDr. Václav Babička,
ředitel Odboru archivní správy a spisové služby MV ČR:

Na vědomí:

Prof. PhDr. Jaroslav Pánek, CSc., ředitel Českého historického ústavu v Římě

Prof. PhDr. František Šmahel, Dr.Sc., předseda Komise Českého historického ústavu v Římě

Zpráva ze služební a studijní cesty do Říma
konané ve dnech 15.10. 2010 – 1.11. 2010

Ve dnech 15.10. 2010 – 1.11. 2010 jsem vykonala služební a studijní cestu do Říma, jejímž účelem bylo pokračování ve výzkumu bohemik směřovaném pro potřeby edice korespondence Cesare Speciana, papežského nuncia na císařském dvoře v Praze v letech 1592-98, ve Státním archivu v Římě. Souběžně s tímto úkolem probíhaly mé práce ve Vatikánském tajném archivu a ve Vatikánské knihovně zaměřené na kontrolu nunciaturní korespondence z let 1592- 96, kontrolu foliace a případné doplňování chybějících textů do PC.

Cestu jsem nastoupila 15.10. 2010 na autobusovém nádraží Praha-Florenc, ve dnech 16.10. – 31.11. probíhal můj pobyt v Římě v rámci archivní dohody mezi ČR a Itálií. Ubytována jsem byla v Českém historickém ústavu v Římě, via Concordia 1. Zpáteční cestu jsem nastoupila v Římě 31.10. na autobusovém nádraží Řím-Tiburtina, do Prahy jsem se vrátila 1.11. a do archivu jsem nastoupila 2.11. 2010. Cestu do Říma a zpět jsem vykonala autobusem společnosti Eurolines.

A/ Část technicko-organizační

Ve **Státním archivu v Římě** jsem pokračovala v systematickém výzkumu bohemik směřovaném k úvodu a poznámkovému aparátu pro edici Specianovy nunciatury, jímž jsem navázala na výzkum prováděný zde v minulých letech. Jednalo se o fondy Camerale II, Paesi stranieri a Santacroce 87.

Ve **Vatikánském tajném archivu** a ve **Vatikánské knihovně** jsem prováděla kontrolu textů a foliace nunciaturní korespondence z let 1592-96.

B/ Část odborná

I. Státní archiv v Římě (Archivio di Stato di Roma)

V rámci výzkumu bohemik v italských archivech jsem ve Státním archivu v Římě pokračovala v základním výzkumu zdejších fondů s ohledem na potřeby edice Specianovy nunciatury (úvod, poznámkový aparát, rejstřík). Provedla jsem kolaci textů fondu **Santacroce** (sv. 87, fol. 2r-87r, *Viaggio a la corte Cesarea fatto da Pompeo Vizani l'anno 1581*), opsaných do PC v minulém roce (podrobný obsah textů viz moje cestovní zpráva z Říma z r. 2009). Z fondu **Paesi stranieri** (busta 8, č. 21, fol. 633r-638v) jsem přepsala list

papeže Klimenta VIII. daný v Římě 12.9. 1593, adresovaný nunciu Specianovi, jímž jej pověřuje misí k bavorskému vévodovi Vilémovi. S ním měl projednat hmotné zabezpečení jezuitské koleje v Ingolstadt z části desátků pasovské diecéze a dosáhnout potvrzení statut koleje. Ve fondu **Camerale II, Epistolario** (busta 4) jsem provedla kolaci již přepsaných Specianových listů z let 1593-96 (nefoliováno) adresovaných papežskému generálnímu pokladníkovi Cesimu.

II. Vatikánský tajný archiv (Archivio Segreto Vaticano, ASV)

Jak jsem již konstatovala ve svých minulých cestovních zprávách, značné mezery vykazují jak přepisy nunciaturní korespondence uložené v Národním archivu ve Sbírce přepisů ze zahraničních archivů, tak editované listy Specianovy nunciatury vydané ferrarským biskupem Natale Mosconi-m v 60. letech minulého století. Proto jsem věnovala značné úsilí nalezení a doplnění chybějící korespondence ve fondech archivu i knihovny ve Vatikánu. Ediční práci ztěžuje i fakt, že kopie listů státního sekretariátu v Římě adresovaných Specianovi do Prahy jsou dochovány duplicitně či triplicitně (v archivu i v knihovně souběžně), což samozřejmě klade velké nároky na závěrečnou kolaci textů a foliace. Podle předem připravených seznamů jsem provedla kontrolu foliace, v případě nejasností i textu, v následujících rukopisech:

Listy státního sekretariátu z Říma zasílané Specianovi do Prahy:

ASV, Fondo Borghese, serie I, t. 804, f. 67r-450v (1592-93)

ASV, Fondo Pio, t. 151, f. 30v-166r (1592-93)

ASV, Segr. di Stato, Germania 15, f. 49r-225r (1592-93)

ASV, Fondo Borghese, serie I, t. 771, f. 10r-612r (1594-95)

ASV, Fondo Pio, t. 152, f. 3r-361v (1594-95)

Specianovy listy z Prahy zasílané státnímu sekretariátu do Říma:

ASV, Fondo Borghese, serie III, t. 111 A B, f. 3r-385r (1594-95)

ASV, Fondo Borghese, serie III, t. 67 C, f. 3r-286r (1595-96)

Dále se mi podařilo objevit rukopis **Fondo Borghese, serie III, t. 57 C, E, M**, který obsahuje kopie listů zasílaných státním sekretariátem do Prahy, a pro ediční potřeby jsem si zhotovila jeho podrobný rozpis. **Rukopis 57 C** (Al Vescovo di Cremona Nuntio all'imperatore MDXCVI) je registrem kopií listů posílaných z Říma od 6.1. do 8.5. 1596 (f. 2r-60v).

Rukopis 57 E (Registro delle lettere scritte a Mons. Vescovo di Cremona Nuntio a S. M.tà

Ces. a dell'Anno 1593) je registrem kopií listů posílaných z Říma od 27.5. 1593 do 8.9. 1597 (f. 11r-84r). Listy pro léta 1593 a 1594 jsem přepsala do své edice. **Rukopis 57 M** (Registro fineto di lettere scritte a Mons. di Cremona Nuntio Cesareo et Mons. Spinelli. Vescovo di Cremona Nuntio all'Imperatore.) je registrem kopií listů posílaných z Říma od 4.1. do 27.12. 1597 (f. 2r-102r). **Přepis kopií listů in extenso z rukopisů 57 E a 57 M bude třeba provést v příštích letech, neboť tyto listy nejsou v žádném případě duplicitní s již přepsanými listy a významně doplňují mezery v dosud přepsané korespondenci.**

II. Vatikánská knihovna (Biblioteca Apostolica Vaticana, BAV)

Vatikánská knihovna byla po třech letech rekonstrukčních prací letos znovu otevřena. Provoz zde je plně automatizovaný. Badatel má pomocí magnetické karty (která je současně i průkazem pro studium v této instituci a pro vstup do Vatikánu) umožněn vstup do všech prostor určených veřejnosti, objednáva si jejím prostřednictvím příslušný materiál ke studiu a otvírá s ní i přidělenou skříň v šatně. Spolu s magnetickou kartou obdrží při registraci v sekretariátu i vlastní přístupový kód k počítačům v knihovně, kde se může zdarma připojit na internet. Konečně jsem tedy mohla provést kontrolu foliace rukopisu Barb. lat. 5747 (duplicitní s kopiemi listů ve Fondo Borghese, serie I, t. 771) a zkontrolovat rukopis Chigi III 56, v němž se nachází šifrovací klíč pro Speciana (Diverse cifre scritte nelli Pontificati de diversi Sommi Potefici Gregorio XIV, Innocentio IX, Clemente VIII, Paolo V. dal mese di Aprile 1591 sino li 15 Giugno 1606).

Listy státního sekretariátu z Říma zasílané Specianovi do Prahy:

BAV, Barb. lat., t. 5447, f. 1r-655r (1594-95)

Specianův šifrovací klíč

BAV, Chigi III 56, f. 76r-77v

Kromě výše uvedeného jsem provedla kontrolu a doplnění rozpisů jednotlivých fondů uložených v obou institucích a dokončila jejich popis pro potřeby nunciaturní edice. Vzhledem k výše uvedeným faktům se domnívám, že má cesta plně splnila svůj účel.

V Praze dne 4.11. 2010

PhDr. Alena Pazderová